

Briuselis, 2022 m. rugsėjo 30 d.
(OR. en)

12838/22

JAI 1251
COPEN 336
JUSTCIV 118
COJUR 30
IPCR 93
RELEX 1276

PRANEŠIMAS

---

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 12756/22

Dalykas: Reagavimas teisminėmis priemonėmis į nebaudžiamumą už nusikaltimus,
padarytus dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir kova su tokiu
nebaudžiamumu
– Dabartinė padėtis

Iškart, Rusijai pradėjus agresijos karą, Taryba kartu su kitomis ES institucijomis ir agentūromis greitai ėmėsi veiksmų, kad paremtų kovą su nebaudžiamumu, susijusiu su karo nusikaltimais ir kitais sunkiausiais nusikaltimais. Teisingumo ministrai padėtį aptarė dar 2022 m. kovo 4 d. ir šį klausimą svarstė kiekviename po to įvykusiame posėdyje. Naujausia diskusija įvyko liepos mėn. Prahoje įvykusiame neformaliame posėdyje, kuriame dalyvavo Tarptautinio baudžiamojo teismo (TBT) prokuroras, Ukrainos teisingumo ministras ir Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pirmininkas.

Pirmininkaujanti valstybė narė taip pat inicijavo diskusijas šia tema kituose aukšto lygio posėdžiuose, pavyzdžiui, 2022 m. rugsėjo 21 d. įvykusiame Policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose koordinavimo komiteto (CATS) posėdyje.

2022 m. gegužės 30–31 d. išvadose Europos Vadovų Taryba pareiškė, kad ji „reiškia pagarbą visiems, kurie padeda rinkti įrodymus ir tirti karo nusikaltimus bei kitus labai sunkius nusikaltimus, ir remia intensyvų Tarptautinio baudžiamojo teismo prokuroro darbą šiuo atžvilgiu. Ji taip pat gerai vertina Ukrainos generalinės prokurorės atliekamą darbą, Europos Sąjungai ir jos valstybėms narėms teikiant finansinę ir pajėgumų stiprinimo paramą.“

Pagrindines pastangas ir iniciatyvas šioje srityje galima apibendrinti taip:

- Keturiolika valstybių narių pradėjo tyrimus dėl nusikaltimų, įvykdytų dėl Rusijos agresijos karo Ukrainoje, remdamosi jurisdikcija *rationae personae* (pvz., auka arba (ir) nusikaltimo vykdytojas yra ES valstybės narės pilietis (-ė)) arba remdamosi universaliąja jurisdikcija.
- 2022 m. kovo 25 d., remiant Eurojustui, buvo sukurta Lenkijos, Lietuvos ir Ukrainos teisminių institucijų jungtinė tyrimo grupė (JTG). Jos tikslas – palengvinti keitimąsi informacija bei įrodymais ir remti Ukrainoje įvykdytų nusikaltimų nusikalstamų veikų tyrimus. 2022 m. balandžio 25 d. apie savo dalyvavimą šios JTG veikloje pranešė TBT prokuratūra. 2022 m. gegužės 30 d. prie šios JTG oficialiai prisijungė Estijos, Latvijos ir Slovakijos teisminės institucijos. Eurojustas toliau teikia itin svarbią operatyvinę, teisinę ir finansinę paramą JTG.
- Be to, 2022 m. balandžio 13 d. Taryba iš dalies pakeitė ES patariamąsias misijas civilinio saugumo sektoriaus reformos srityje Ukrainoje (EUAM Ukraine) įgaliojimus¹. Pagal iš dalies pakeistus įgaliojimus EUAM Ukraine taip pat teikia paramą Ukrainos valdžios institucijoms, kad palengvintų visų tarptautinių nusikaltimų, įvykdytų dėl Rusijos neišprovokuotos ir nepateisinamos karinės agresijos prieš Ukrainą, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už juos.

---

¹ 2022 m. balandžio 13 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2022/638, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2014/486/BUSP dėl Europos Sąjungos patariamąsios misijos civilinės saugumo sektoriaus reformos srityje Ukrainoje (EUAM Ukraine) (OL L 117, 2022 4 19, p. 38–39).

- Eurojusto, kaip valstybių narių teisminių institucijų veiksmų koordinavimo įstaigos, vaidmuo yra labai svarbus renkant karo nusikaltimų ir kitų sunkiausių nusikaltimų įrodymus, ypač atsižvelgiant į tai, kad Eurojustas teikia sekretoriato paslaugas Genocido, nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo Europos tinklui (Genocido tinklui) ir yra užmezgęs glaudžius ryšius su Ukraina dalyvaujant Ukrainos ryšių prokurorui. Šiomis aplinkybėmis buvo labai svarbu sudaryti sąlygas Eurojustui visapusiškai atlikti šį svarbų koordinavimo vaidmenį: išsaugoti ir analizuoti įrodymus, taip padedant vykdyti įvairius pradėtus tyrimus. Atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ir laikydamiesi labai trumpų terminų pagal išimtinę skubos procedūrą, Taryba ir Europos Parlamentas priėmė Reglamentą (ES) 2022/838 dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, išsaugojimo, analizės ir laikymo Eurojuste². Šis reglamentas įsigaliojo 2022 m. birželio 1 d. Eurojustas šiuo metu kuria šiam reglamentui taikyti būtiną infrastruktūrą; pirmininkaujančios valstybės narės prašymu jis reguliariai praneša apie šį procesą Tarybos parengiamuosiuose organuose³.
- 2022 m. rugsėjo 21 d. Eurojustas, Genocido tinklas ir TBT prokuratūra paskelbė pilietinės visuomenės organizacijoms skirtas gaires „Tarpautinių nusikaltimų ir žmogaus teisių pažeidimų dokumentavimas baudžiamosios atsakomybės tikslais“. Šiomis Eurojusto interneto svetainėje paskelbtomis gairėmis siekiama padėti kovoti su nebaudžiamumu ir jos parengtos remiantis TBT prokuratūros, Eurojusto, Genocido tinklo, pilietinės visuomenės organizacijų, nacionalinių prokurorų ir tarpautinių partnerių ekspertinėmis žiniomis.

---

² 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/838, kuriuo dėl įrodymų, susijusių su genocidu, nusikaltimais žmoniškumui, karo nusikaltimais ir susijusiomis nusikalstamomis veikomis, išsaugojimo, analizės ir laikymo Eurojuste iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1727 (OL L 148, 2022 5 31, p. 1–5).

³ Naujausias pranešimas pateiktas rugsėjo 16 d. įvykusiame Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupės (COPEN) posėdyje; taip pat žr. dok. WK 12104/22.

- Europolas padeda kompetentingoms institucijoms tirti karo nusikaltimus ir kitus sunkiausius nusikaltimus ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos tvarkydamas ir analizuodamas informaciją specialioje tarptautinių nusikaltimų sistemoje, vadinamoje „Pagrindinių tarptautinių nusikaltimų analizės projektu“. Eurojustas bendradarbiauja su Europolu siekdamas užtikrinti optimalią papildomą agentūrų funkciją remiant tyrimus.
- Atsižvelgdamas į tai, kad dėl padėties Ukrainoje išaugo darbo krūvis, TBT paragino skirti papildomų finansinių įnašų ir padėti skiriant žmogiškųjų išteklių, kad būtų padedama atlikti tyrimus (pvz., komandiruoti prokurorus, tyrėjus, ekspertus). Todėl Tarybos pastangos buvo skirtos valstybių narių veiksams šioje srityje koordinuoti. Iš viso TBT buvo skirta daugiau kaip 7 mln. EUR dydžio papildoma finansinė parama, o įvairios valstybės narės nusiuntė ekspertus į Hagą, kad padėtų TBT atlikti jo svarbų darbą.
- Pasitelkdama integruotą politinio atsako į krizes mechanizmą (IPCR), pirmininkaujanti valstybė narė taip pat padėjo koordinuoti teismo ekspertizės paramą Ukrainos valdžios institucijoms renkant tarptautinių nusikaltimų įrodymus. Valstybės narės raginamos toliau aktyviai prisidėti prie tarptautinių nusikaltimų tyrimų – teikti pasiūlymus dėl teismo ekspertizės paramos per TBT, kuris yra gerai pasirengęs koordinuoti tokius pasiūlymus. Iš tiesų, taikydamas savo rotacijos modelį, TBT telkia pasiūlymus ir suranda juos atitinkančius Ukrainos poreikius. TBT rotacijos modelis suteikia valstybėms narėms keletą privalumų, susijusių su teisiniu pagrindu, imunitetu, logistine parama, saugumu, draudimu, išlaidų mažinimu ir t. t.⁴ Šioje srityje TBT glaudžiai bendradarbiauja su EUAM Ukraine.

Išsamesnis ir detalesnis įvairių pastangų ir iniciatyvų aprašymas pateikiamas reguliariai atnaujinamame dokumente WK 5731/22.

Taip pat pažymėtina, kad pirmininkaujanti valstybė narė siekia, kad, gavus Europos Parlamento pritarimą, kuo greičiau būtų priimtas Tarybos sprendimas dėl ribojamųjų priemonių pažeidimų įtraukimo į SESV 83 straipsnio 1 dalį. Komisijai pateikus pasiūlymą dėl direktyvos dėl baudžiamųjų sankcijų už ribojamųjų priemonių pažeidimus, pirmininkaujanti valstybė narė taip pat dės visas įmanomas pastangas siekdamas užtikrinti, kad tas pasiūlymas Taryboje būtų nagrinėjamas skubos tvarka.

---

⁴ 2022 m. rugsėjo 30 d. TBT prokuratūra išleido brošiūrą, kurioje pateikiama informacija šalims, galimai prisidėsiančioms prie teismo ekspertizės vietoje kartu su TBT.

Pirmininkaujanti valstybė narė toliau užtikrins, kad Taryba, glaudžiai bendradarbiaudama su Komisija, EIVT ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, toliau remtų valstybių narių pastangas veiksmingai rinkti įrodymus apie Ukrainoje įvykdytus karo nusikaltimus ir kitus sunkiausiai nusikaltimus, kartu išnagrinėjant galimą sinergiją ir vengiant dubliavimosi.

Siekdama toliau plėtoti ir racionalizuoti visas šias pastangas, pirmininkaujanti valstybė narė pateikė Tarybos išvadų dėl kovos su nebaudžiamumu už nusikaltimus, įvykdytus dėl Rusijos agresijos Ukrainoje, projektą⁵. Neseniai prasidėjo diskusijos dėl šių išvadų projekto.

---

⁵ Dok. 12756/22.